

REGIONALITÁS, TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS MODERNIZÁCIÓ AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓBAN

Szerkesztette:

Baranyi Béla
Nagy János

Debreceni Egyetem
Agrár- és Műszaki
Tudományok
Centruma

Magyar Tudományos
Akadémia Regionális
Kutatások Központja

Debrecen
2008

TARTALOM

Előszó — <i>Preface</i>	9
I. TERÜLETPOLITIKA – REGIONALIZMUS – GAZDASÁG — <i>REGIONAL POLICY – REGIONALISM – ECONOMY</i>	
Magyarország modernizációja és a regionális átalakulás összefüggései — <i>Relations between the modernization of Hungary and the regional change</i> Horváth Gyula	13
A regionális fejlődés új erőforrása: a tudás — <i>A new resource of regional development: knowlede</i> Rechnitzer János	31
Az Észak-alföldi régió a „régiók Európájában” — <i>The North Great Plain region in the "Europe of regions"</i> Baranyi Béla	45
A terület- és településpolitika változásairól történeti összefüggésekben Magyarországon — <i>Changes in the regional and settlement policies in historical comparison in Hungary</i> Kovács János	71
Bruttó hazai termék az Észak-alföldi régióban — <i>Gross Domestic Product in the North Great Plain region</i> Nagy János	83
Vállalkozási környezet és külföldi tőke az Észak-alföldi régióban — <i>Entrepreneurial environment and foreign capital in the North Great Plain region</i> Ványiné Széles Adrienn – Vincze Szilvia – Harsányi Gergely – Harsányi Endre – Nagy János	101

A Határmenti Vidékfejlesztési Tanácsadó Központ létesítésének és működésének tapasztalatai a magyar–román határ régiókban — <i>Experience about the establishment and operation of Cross-border Centre of Expertise in Rural Development in the Hungarian-Romanian cross-border regions</i> Andrew Fieldsend – Csapóné Riskó Tünde	115
Beruházások, infrastrukturális jellemzők az Észak-alföldi régióban — <i>Investments and infrastructural characteristics in the North Great Plain region</i> Harsányi Endre – Vincze Szilvia – Harsányi Gergely – Ványiné Széles Adrienn	127
„Agrár-rozsdaövezetek” hasznosítási lehetőségei — <i>Utilization opportunities of "agricultural rust belts"</i> Kulcsár Balázs	143
Az élelmiszeripar helye és szerepe az Észak-alföldi régió gazdaságában — <i>The opportunities and role of food in the economy of North Great Plain region</i> Kormos Zoltán	149
II. A RÉGIÓFEJLESZTÉS TÁRSADALMI ALAPJAI – HUMÁNERŐFORRÁSOK — SOCIAL BASES OF REGIONAL DEVELOPMENT – HUMAN RESOURCES	
Új horizontok – régi problémák, avagy az Észak-alföldi régió munkaerő- piaca európai és magyarországi összehasonlításban — <i>New horizons – old problems, or the labour market of the North Great Plain in European and in Hungarian comparison</i> Balcsók István	161
Foglalkoztatás és munkatermelékenység az Észak-alföldi régióban — <i>Employment and labour productivity in the North Great Plain region</i> Vincze Szilvia – Harsányi Gergely – Ványiné Széles Adrienn – Nagy János	171

Az idegen nyelvi munkaerő-piaci igényeket meghatározó tényezők az Észak-alföldi régióban — <i>The factors determining foreign language labour market needs in the North Great Plain region</i> Hajdú Zita.....	195
A humán erőforrás és kutatás-fejlesztés az Észak-alföldi régióban — <i>Human resources and research and development in the North Great Plain region</i> Harsányi Gergely – Vincze Szilvia Ványiné Széles Adrienn – Harsányi Endre	203
Az Agrártudományi Centrum vállalati kapcsolatainak szerepe az innováció tükrében az Észak-alföldi régióban — <i>Role of the enterprise contacts of the Centre of Agricultural Sciences in view of innovation in the North Great Plain region</i> Mohácsi Márta.....	219
Karrierkövetési vizsgálat a Debreceni Egyetemen — <i>Examination career follow-up at the University of Debrecen</i> Rőfi Mónika – Vincze Szilvia	225
A családi gazdaságok működési feltételei az Észak-alföldi régióban — <i>Conditions of functioning of family farms in the North Great Plain region</i> Nagyné Demeter Dóra.....	235
A magyar agrárgazdaság társadalmi megítélése a sajtó-tartalomelemzés módszerével az Észak-alföldi régióban (1957–2005) — <i>Social appraisal of Hungarian agricultural economy using the method of press content evaluation in the North Great Plain region (1957–2005)</i> Móré Mariann.....	243
III. A RÉGIÓFEJLESZTÉS TERMÉSZETI ALAPJAI — NATURAL BASES OF REGIONAL DEVELOPMENT	
Fenntartható regionális értékhálózat kialakítása és működtetése nagy sűrűségű energiaterekben — <i>Developing and operating a sustainable regional value network in high-density energy spaces</i> Sinóros-Szabó Botond – Dinya László.....	261
Napenergia – kukorica – bioetanol — <i>Solar energy – maize – bioethanol</i> Huzsvai László – Dobos Attila.....	281

Megújuló energiaforrások szerepe a területfejlesztésben az Észak-alföldi régióban — <i>The role of renewable energy resources in the regional development of the North Great Plain region</i> Koncz Gábor – Mező Barna.....	293
A biodízel alapanyag előállítás jelentősége az Észak-alföldi és az Észak-magyarországi régióban — <i>The importance of biodiesel feedstock production in the North Great Plain region and in the North Hungary region</i> Sulyok Dénes – Megyes Attila – Rátonyi Tamás.....	305
Agrometeorológiai adatok webes megjelenítése — <i>Web-based displaying of agrometeorological data</i> Dövényi-Nagy Tamás.....	325
A természeti potenciál hatása a tájhasználatra és a mezőgazdasági termelésre az Észak-magyarországi régióban — <i>The impact of physical potential on land use and agricultural production in the North Hungary region</i> Nyizsalovszki Rita.....	333
Kistérségeink területhasználatának változásairól — <i>Change in the utilization of the areas of our small regions</i> Csatári Bálint.....	343
Hajdúsági csernozjom és réti talajok tápanyag-ellátottságának statisztikai értékelése Hajdúszoboszló térségében — <i>Statistical evaluation of the degree of nutrient supply of Hajdúság chernozem and meadow soils in the region of Hajdúszoboszló</i> Víg Róbert – Dobos Attila – Pongrácz Zoltán	351
Szántóföldi klorofillmérések a kukorica hibridek nitrogénellátottságának meghatározásában — <i>Field measurements of chlorophyll in determining the degree of nitrogen supply of maize hybrids</i> Ványiné Széles Adrienn	361
A kötet szerzői — <i>Authors of the book</i>	377

A magyar tudományosság két jelentős intézménye, az MTA Regionális Kutatások Központja (MTA RKK) és a Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma (DE AMTC) között 2001-ben magasszintű együttműködési megállapodás született a regionális (területi), valamint az agrár- és vidékfejlesztési jellegű tudományos és oktatási kapcsolatok elmélyítése céljából. A modern regionalizáció és regionalizmus, valamint a terület- és vidékfejlesztés kérdései által egyaránt érintett két intézmény között az elmúlt évek során kiteljesedett modellértékű együttműködés ma már jó példával szolgál az MTA és a felsőoktatási intézmények közötti tartalmasabb kapcsolatok fejlesztése számára is. A negyedszázados múltra visszatekintő, interdiszciplináris jellegű nagy társadalomtudományi kutatóhálózat, az RKK – benne az 1992-ben alapított Debreceni Osztály – a területi tudományok művelésének meghatározó, az európai tudományos rendszerrel kompatibilis, azzal együttműködő bázisintézménye. A közös erőfeszítések eredményeként színvonalas tudományos és oktatási kapcsolatokat épültek ki az MTA RKK és a Debreceni Egyetem, közelebbről pedig az Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma terület- és vidékfejlesztésben érintett tudományos műhelyeivel, mindenekelőtt a Földhasznosítási, Műszaki és Területfejlesztési Intézettel, az MTA–DE Földművelési és Területfejlesztési Kutatócsoporttal, valamint Interdiszciplináris Agrár- és Természet-tudományok Doktori Iskolával. A jelenlegi, sorrendben harmadik tanulmánykötet, amely immár a hagyományteremtés jegyében folytatja a 2005-től rendszeres közös publikációs tevékenységet, ezúttal a Regionalitás, területfejlesztés és modernizáció az Észak-alföldi régióban címmel jelzett témakör elemzésével. A Magyar Tudomány Ünnepe 2007. évi rendezvénysorozata alkalmából megjelenő tanulmánykötet tapasztalt kutatók és oktatók közreműködése mellett elsősorban fiatal szakemberek számára biztosít lehetőséget kutatási eredményeik prezentálására. A kötet remélhetően így is megfelelően bizonyítja és reprezentálja majd az MTA RKK és a DE AMTC, általánosabb érvennyel pedig az akadémiai és a felsőoktatási intézmények között egyre erőteljesebben szorgalmazott együttműködések létjogosultságát.